

בלמ"ס

משרד הביטחון

מדינת ישראל

הוראת משרד הביטחון מס' 44.08 תקנות חובת מכרזים - רכישות בחו"ל

ההוראה מתפרסמת מטעם המנכ"ל, הוכנה
והופצה ע"י אגף מינהל ומשאבי אנוש (אמ"ש)

תאריך פרסום : כ"ה באייר תשנ"ג 16.5.93

כללי

1. הוראה זו באה להסדיר את אופן בחירת הספקים ברכישות בחו"ל בהתאם לתקנות חובת מכרזים (התקשרויות מערכת הביטחון) התשנ"ג - 1993. ראה המ"ב 44.10.
2. כל אימת שיש ניגוד בין ההוראה לבין התקנות, גוברות התקנות ויש לנהוג על פיהן.

הערה: תוכן העניינים של ההוראה מופיע בסופה.

מטרה

3. מטרת ההוראה - להגדיר את הכללים לביצוע רכישות בחו"ל, כדי שבחירת הספקים תהיה תואמת את תקנות חובת מכרזים.

אחריות

4. המשלחות בחו"ל, הגופים הרוכשים בארץ והגופים הדורשים, נושאים באחריות לביצוע הוראה זו.

הגדרות

5. לצורך הוראה זו, מוגדר המושג הבא כלהלן:
תקנה - תקנה בתקנות חובת מכרזים (התקשרויות מערכת הביטחון) התשנ"ג - 1993.

עיקרי ההוראה

6. תיעשה הבחנה בכללי הטיפול והרכישה, בין עסקות הנעשות בכספי סיוע ממדינות חוץ לבין רכישות שאינן מכספי סיוע.
7. העברת הפניות ישירות במט"ח מזומן, תוגבל לסכום הנקוב בתקנה 3 (1), שהוא הסכום הנקוב בהמ"ב 49.04 שורה ב.70.

בלמ"ס

8. רכישת מוצרים במט"ח מזומן בחו"ל, באמצעות הפניות רגילות, תבוצע רק אם יתברר שלא ניתן לייצרם בארץ. אם יש יצרן יחיד, תקוים תחרות בין יצרן זה ליצרנים בחו"ל. אם יש יותר מיצרן אחד בארץ, תבוצע ההרכשה בארץ.
9. ברכישות בחו"ל, תהיה חובה לקבל 3 הצעות לפחות מספקים, להוציא חריגים שיש להם סימוכין בעילות הפטור ממכרז שבתקנות, או כאשר הרכישה נעשית עם מערכת ביטחון של מדינת חוץ או באמצעותה.

בחירת ספקים לרכישה בחו"ל

10. ככלל, לפי תקנה 4, תהיה חובה, בעסקות לרכישה של טובין או שירותים בחו"ל, לפנות לקבלת הצעות בכתב מ-3 ספקים לפחות.
11. ביצוע הרכישה בפנייה אל פחות מ-3 ספקים, תותר במקרים הבאים:
- א. רכישה בכספי סיוע לפי תקנה 4 (1) - כשהעסקה נעשית עם מערכת הביטחון של מדינת החוץ או באמצעותה.
- ב. כאשר נתקיימה אחת העילות המופיעה בתקנה 3 לתקנות חובת המכרזים בסעיפים (6), (7), (8), (9), (11), (12), (35), (36) או כאשר לא קיימים שלושה ספקים, וקיומה של אחת מסיבות אלו אושר ע"י ר' המשלחת או סגנו שהוסמך על-ידו, או ע"י ממש"ן שהוסמך ע"י ר' מש"ן.
- ג. כאשר נעשה שימוש בפטור שבתקנה 3(1), דהיינו כאשר ערך הרכישה אינו עולה על 3000 דולר, ור' המשלחת אישר שלא לפנות אל שלושה ספקים לפחות, ההחלטה ונימוקה המפורטים, ירשמו ויחתמו ע"י ר' המשלחת.
- ד. רכישה מספק "נדרש" לפי הכללים שבתקנה 4 (1) בתקנות חובת מכרזים (התקשרויות מערכת הביטחון).
- ה. כאשר ערך הרכישה נמוך מ- 1000 דולר.

12. (הסעיף בוטל) *

עסקות במט"ח מזומן (שלא בכספי סיוע)

13. בעסקות שלא בכספי סיוע יובחן בין 2 קבוצות:
- א. עסקות שערכן אינו עולה על הסכום הנקוב בהמ"ב 49.04 שורה 70 ב (נקובים בדולרים).
- ב. עסקות שמעל לסכום המוגדר בסעיף 13 א' לעיל.

בלמ"ס

14. דרישות כמוגדר בסעיף 13 א' לעיל, אשר תישאנה סימון של מט"ח מזומן, תהפוכנה ע"י מחשב מל"ן להפניה ישירה למשלחת הנוגעת - ללא שינוי, כפי שהדבר נעשה עד עתה על פי הכללים שבהמ"ב 70.31.
15. דרישות במט"ח מזומן שהנן בסכום העולה על האמור בסעיף 13 א' לעיל, לא תוגדרנה עוד כהפניות ישירות, אלא כהפניות רגילות, ותוצגנה תחילה במחשב בפני מנה"ר/מפא"ת.
16. הוצגה דרישה כאמור בסעיף 15 בפני מנה"ר/מפא"ת, ינקוט מנה"ר/מפא"ת באחת מאלה:
- א. אם לדעת מנה"ר/מפא"ת, אין יצרנים/מפתחים המייצרים מוצר כזה בארץ, ידאג מנה"ר/מפא"ת לקבל פטור לפי תקנה 4 (2) (א) מוועדת הפטור העליונה במנה"ר/מפא"ת ולאחר מכן יהפוך את הדרישה להפניה רגילה, אשר תועבר לביצוע למשלחת הנוגעת. הבדיקה של מנה"ר/מפא"ת וההחלטה להעבירה כהפניה למשלחת, תיעשה תוך פרק זמן שלא יעלה על 30 יום.
- ב. אם לדעת מנה"ר/מפא"ת, קיים בארץ יצרן/מפתח יחיד היכול לייצר מוצר כזה בארץ, יוכל מנה"ר/מפא"ת לקיים מכרז רגיל בו ישתתף היצרן היחיד וכן יצרנים או ספקים אחרים בחו"ל. (ראה סעיף 27 בהמשך).
- ג. אם לדעת מנה"ר/מפא"ת, קיימים בארץ מספר יצרנים/מפתחים היכולים לייצר אותו מוצר, יודיע מנה"ר/מפא"ת לגוף הדורש שעליו להמיר את המטבע לשקלים ומנה"ר/מפא"ת יבחר ביצרן/מפתח הישראלי עפ"י כללי חוק המכרזים.
17. בסעיף 16 יש הדגשה על המינוח יצרן/מפתח. זאת, כדי להדגיש שהאמור בסעיף 16 אינו חל על סוכנים ומשווקים של יצרני חו"ל.
18. במקרה בו הפניה בסכום העולה על המוגדר בסעיף 13 לעיל, תוצא למש"ן במט"ח סיוע ובמהלך ביצועה יתברר כי בגלל הנחיות השימוש במט"ח סיוע ניתן לבצעה רק במט"ח מזומן, ינהגו כלהלן:
- א. מש"ן תודיע במברק למנה"ר/מפא"ת על המקרה (ובמקביל תכניס את ההפניה לסטטוס H).
- ב. במנה"ר/מפא"ת יפעלו כאמור בסעיף 16 לעיל. אולם, אם סכום ההפניה עולה על \$15,000, ידרשו מנה"ר/מפא"ת מהגוף הדורש לבטל את ההפניה במט"ח סיוע ולהוציא במקומה הפניה במט"ח מזומן.
19. למרות האמור בסעיף 18 לעיל, במקרים בהם ההזמנה משולמת באופן מעורב בחלקה במט"ח סיוע ובחלקה במט"ח מזומן, מפני שחלק מהתשומות אינן מייצור מקורי אמריקאי (כאמור בהמ"ב 31.19), יפעל מש"ן כלהלן:
- א. כאשר התשלום המעורב מתייחס לפריט או מוצר אחד, כלומר - שלא ניתן להזמין בנפרד את המרכיב במט"ח סיוע, או שאי אפשר לפצל את האחריות הכוללת של הספק כקבלן ראשי, או שישנה חשיבות להתאמה במועדי האספקה של המרכיבים, ניתן לראות זאת כאילו כל התשלום הינו במט"ח סיוע (לצורכי חוק המכרזים) ובלבד שמרכיב התשלום במזומן אינו עלה על 45% מסך ההזמנה. עלה ערך המרכיב במט"ח מזומן על 45% מההזמנה, יש לחזור לגוף הרוכש בארץ, שיפעל עפ"י סעיף 18 לעיל.
- ב. כאשר ניתן להפריד פיסית בין הפריט הממומן במט"ח סיוע לבין הפריטים האחרים, כלומר - ניתן להזמין בנפרד את הפריט שמימונו נדרש במט"ח מזומן, ומחירו עולה על 3000 דולר, יש לחזור לגוף הרוכש בארץ, שיפעל עפ"י סעיף 18 לעיל.

בלמ"ס

- ג. למרות האמור בסעיף ב לעיל, כאשר ערך המרכיב במט"ח מזומן עלה על 3000 דולר, בהפניות מבצעות/מ.ש. וכן בהפניות המוגבלות בזמן, כשפנייה אל הגוף הדורש עלולה לגרום לאי מימוש הרכישה במועד ולאי ביצוע של מבצע המוגבל לתאריך מסוים, יהיה ר' המשלחת רשאי לאשר שלא לחזור ולפנות אל הגוף הרוכש בארץ, ולבצע את הרכישה בחו"ל. *
20. האמור בסעיפים 13 - 16 לעיל לא יחול על עסקות שתיעשינה על ידי המשלחות, ראשי נציגות משרד הביטחון בחו"ל ונספחי צה"ל, מחוץ לישראל, לשימושם העצמי של הגופים האמורים. *
21. כל האמור בסעיפים 10 - 12 לעיל, חל גם על הרכישות העצמיות של המשלחות במט"ח מזומן, כלומר - שלא בכספי סיוע. *

בחירת הספק על בסיס הצעות מתחרות

22. הגשת ההצעות: *
- א. הספקים בחו"ל ידרשו (בכל מטבע שהוא), להגיש הצעותיהם במעטפות סגורות. *
- ב. למרות האמור בסעיף א' לעיל, במקרים בהם ספקים יתעלמו מהדרישה לשלוח את ההצעות במעטפות סגורות ויעבירו אותן למשלחת בפקס, תפעל המשלחת כלהלן: *
- (1) ההצעות בפקס תרוכזנה ותירשמנה במשלחת לפי השיטה והנהלים שנקבעו לכך בכל משלחת. *
- (2) ההצעות תוכנסנה מיד עם קבלתן למעטפות סגורות, תוך שמירה על סודיות. *
- (3) אם ראש המשלחת אישר שלא לפסול את ההצעות, למרות שהגיעו בפקס, הן תועברנה לצוות המכרזים שבמשלחת, כאמור בסעיף 23 להלן. *
23. ההצעות תיפתחנה במרוכז ע"י צוות של שלושה עובדים, כאשר אחד מהם חייב להיות חשב המשלחת או נציגו. ר' המשלחת יהיה רשאי גם לקבוע כללים לשחרר רכישות בסכומים שבין 500 דולר ל-1000 דולר, מהחובה לקבל הצעות במעטפות, ובלבד שבחירת הספק במקרה זה תיעשה על סמך הצעות שתתקבלנה בפקס. ר' המשלחת יהיה רשאי גם לקבוע שלגבי פריטים בעדיפות מ"ש, ניתן יהיה לקבל הצעות בפקס, ללא הגבלת מחיר. במש"ן, ר' המשלחת יוכל להסמך סרמש"ן או ממש"ן למתן אישור כזה. *
24. סטייה מהאמור בסעיף 23, תותר רק עפ"י תנאי סעיף 11 לעיל. כמו כן, תותר סטייה כאשר יהיה מדובר ברכישת חומרי גלם, במצב בו בחירת הספק האמריקאי אינה באחריות המשלחת, אלא באחריות היצרן הישראלי תוך בקרה של המשלחת, לפי המ"ב 40.27. *
25. אמת המידה לבחירת הספק הנה, ככלל, מחיר העסקה. סטייה מאמת מידה זו תאושר ע"י ר' המשלחת או סגנו שהוסמך על-ידו, ובמש"ן - או ע"י ממש"ן שהוסמך ע"י הרמש"ן, מטעמים של בטיחות, איכות, מועדי הספקה, סוגי מטבע, רציפות ההספקה, בעיות התקנה או אחזקה בארץ וכן יכולת לקבל שירותי אחריות ישירות בארץ. *
26. הייתה סטייה כאמור בסעיף 25 - היא תנומק ותירשם בתיק העסקה. *

בלמ"ס

27. נתקבלו הצעות מספקים ממדינות שונות, הכוללות תנאי תשלום שונים כנהוג במדינות אלה, יש בעת עריכת ההשוואה בין ההצעות, לערוך שקלול של תנאי התשלום, כאמור, לצורך ההשוואה.

בחירת הספק בעקבות תחרות בין ספק ישראלי לספק חו"ל

28. כאשר יחליט מנה"ר/מפא"ת (עפ"י סעיף 16 ב' לעיל) לקיים מכרז בהשתתפות ספק ישראלי וספק חו"ל, יהיו הכללים לכך כלהלן:

א. מנה"ר/מפא"ת, באמצעות המחשב, יפיק בל"מ ממוחשב לספק בארץ, והבל"מ לגבי ספקים בחו"ל יהיה על שם המשלחת.

ב. על סמך בל"מ ממוחשב זה, יפנו המשלחות לספקים מוכרים על פי קביעתם, בבקשה לקבלת הצעות הנכונות לתאריך שנקבע בבל"מ הממוחשב.
(בל"מ המשלחת המוצא בעקבות בל"מ ממוחשב של מנה"ר/מפא"ת ולא על בסיס הפניה, מוצא כבל"מ ידני עד להודעה חדשה).

ג. המשלחות תבקשנה מהספק, שאת הצעותיו יעביר במעטפה סגורה.

ד. המשלחת הנוגעת, תקבל את הצעות הספקים במעטפות סגורות שלא תיפתחנה ותועברנה במצב סגור למחלקה הנוגעת במנה"ר/מפא"ת.
ההצעות תישמרנה סגורות ביחידה במנה"ר/מפא"ת ותובאנה לוועדת המכרזים במועד הבחירה.

ה. הצעות אלו יובאו ע"י המחלקה לבחירה:

(1) אם מדובר במכרז סגור רגיל, ההצעות תיפתחנה בוועדת המכרזים הרגילים העליונה במנה"ר לפי המ"ב 44.01, ובמפא"ת - בוועדה לפי המ"ב 20.08.

(2) אם מדובר במכרז מיוחד, ההצעות תיפתחנה בוועדת מכרזים מיוחדים חטיבתית בראשות ר' החטיבה, לפי המ"ב 40.02.

ו. ועדת המכרזים הנוגעת תבחר בספק, על פי קריטריונים לפי תקנות חובת המכרזים.

ז. ההתקשרות תיעשה:

(1) **אם נבחר ספק בישראל, תבוצע המרת מטבע בדרישה עפ"י המ"ב 30.20.**

(2) אם נבחר הספק בחו"ל, יהפוך מנה"ר/מפא"ת את הדרישה להפניה רגילה (המשלחת חייבת להוציא ההזמנה לספק שנבחר ע"י ועדת המכרזים בארץ).

רכישות בישראל בכספי סיוע

29. למרות האמור לעיל, רכישות בישראל מכספי סיוע שיעשו ע"י משהב"ט, יעשו עפ"י תקנות חוק המכרזים, למעט אם המדינה המסייעת דרשה לקנות אצל ספקים מסוימים.

בלמ"ס

רכש מספק חדש

30. מש"ן משתף במכרזים גם ספקים חדשים, במטרה להגדיל את מקורות הרכש. כדי למנוע מצב בו תצא הזמנה מלאה לספק חדש, שאין לגביו מידע המאפשר להזמין בוודאות את כל הכמות, ינהגו - במקרה זה - בגוף הדורש ובמש"ן, כלהלן:
- א. הגוף הדורש יגדיר ברמת הפריט בדרישה, את ההסתייגות למסירת כל הכמות בהזמנה לספק חדש. כמו כן, יצוין אם ספק חדש (אם יזכה במכרז), יידרש לעמוד בבדיקת קבלה מורחבת ולקבל אישור כניסה לייצור סדרתי. זאת, בתיאום עם הגופים הטכניים. מש"ן יכלול במכרז סעיף המאפשר למסור ביצוע 50% מהרכש לספק חדש ו-50% לספק המקורי המאושר - וזאת ללא צורך בטופס ספק נדרש.
- ב. בהזמנה תיכלל גם אופציה להגדלת כמות אצל הספק המקורי המוכר, אם הספק החדש לא יעמוד בדרישות הטכניות וכן במועדי האספקה שסוכמו בהזמנה.
- ג. פריט שלא תועבר לגביו הסתייגות כלשהי, יוצא למכרז רגיל ויוזמן אצל הזוכה, גם אם הוא ספק חדש שאינו מוכר.
- ד. מש"ן יהיו חייבים לפנות לקבלת הצעות משלושה ספקים.

נהלים פנימיים

31. המשלחות, והגופים הרוכשים והדורשים בארץ, יפרסמו נהלים מפורטים ליישום הוראה זו
- (* הערה: התיקונים בסעיפים שמסומנים בכוכביות (*) מצידם הימני הנם בגדר "הוראת שעה" עד לקבלת אישור החשכ"ל.

העותק המקורי החתום שמור אצל הממונה על נהלי משהב"ט באמ"ש.

בלמ"ס
תוכן העניינים

מס'
עמוד

1 כללי
1 מטרה
1 אחריות
1 הגדרות
1 עיקרי ההוראה
2 בחירת ספקים לרכישה בחו"ל
2 עסקות במט"ח מזומן (שלא בכספי סיוע)
1 בחירת הספק על בסיס הצעות מתחרות
5 בחירת הספק בעקבות תחרות בין ספק ישראלי לספק חו"ל
5 רכישות בישראל בכספי סיוע
1 רכש מספק חדש
6 נהלים פנימיים